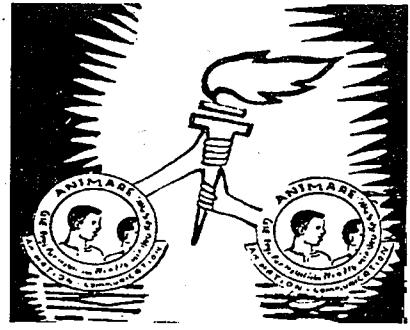

" Ni Kunnafonni be mogɔ walanwala, kunnafonibaliya be mogɔ kunnasiri" (Seku Umaru Kuyate)

KALAMENE

ANIMARE

ANIMARE ka kunnafonisèben min be bɔ kalo o kalo Boko Kɔnontonna Zanwiye kalo 1996 sɔŋɔ : sefa 30

Kala menəna

- Kalandenw seginna kalansow la
- Farafina Jamanaw ka balontan
- Sanbe Sanbe

Kala menena

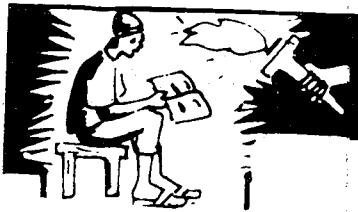
Kalamene kalanbagaw, kala menera,
Kala menena ni horonya ye,
Kala menera ni fadennumanya ye,
Kala menena ni fasoden walejumantigiw togow ye.
Minnu ka hami jesinna jamana netaa ma,
Minnu ka baara kuntilya kera Mali jo baaraw ye
Minnu y'u ka jenamaya ke ka jamana sankorotali jansa ka taa kununa fo bi.
An kan b'aw de ma :
Aw minnu ye malidenw son balo la,
Aw minnu ye malidenw jansa ni kalansow ye,
Aw minnu ye maakorow jigi tuku ni ladonkonuman ye,
Aw minnu ye musow jororodon, k'a koladon, ka tila k'a labonja,
Aw minnu ye deminsenw kolosi, ka tila k'u sankorota...

An kan b'aw de ma :
Aw minnu y'a don ko faso si te jo kuma ko ; Nka, kuma beerenni ma ke aw josen kelen ye.
Aw minnu y'a don ko faso si te jo joccon sosoli ko ; Nka joccon sosoli doren ma ke aw kuntilya ye faso kono...
An kan b'aw de ma :
Aw minnu ye keneya sabatili fcrew tige ka jesin malidenw ma,
Aw minnu ma se don kelenna, ka jamana kalanko ni donko ni seko lagosi,
Aw minnu ka baara ma ke doren fanga jinili kels ye,
Aw minnu ka «netaa baaraw» ma ke, » kota baaraw ye»,
Aw minnu ka sinogow falenna suf baaraw la.
Aw ni ce, aw ni baara, aw ni toro,
Aw ni togotigya, aw ni kongo...
Malidenw, fasodenw, bi ma dugu je de !

An te sirabolenw file k'a taa san 1992 la fo bi ?
Balinaya siraw; koronyanfan mankan sumaya b'o waleya,
Teriya siraw; lasigiden kuraw sigili jamana kono o b'o son ji la,
Keneya siraw; keneya ni maakorow ka minisiriso o b'o jodi,
Yeredon siraw ; Kita ni Sikaso fesitiwaliw b'o sementiya,
Kalan siraw ; kalansow joli, ani kalandenw n'u ka karamogow sankorotali ni demen kerenerennen ye, olu b'o sinsin,
Soro siraw ; Siyama, ani Sajola sanu boyorow olu b'o ko fo...
Fasodenw, Fasoden numanw,
Aw minnu be jamana kono a n'a kokan,
An t'an fanga fara jamana kalamene kan, walasa,
Nin sirabolenw kana tija.

Seku Umaru Kuyate
ni Bobo Keyita

KIBARUYAW

+ Taama min bë ben weeble +
Kilometere 1650 taamalen kofe, Mohamadu Jire (Burukinakadon) ani Asani Abuduli Kadiri ni Mahamani Lawani (Nizerikaw don), donna Bamako zanwuye kalo tile 1.

Sében fila de tun b'u bolo :

Min tun nesinnen bë peresidan Alifa Umaru Konare ma, o tun bë talike a ka kelenya walew la ka nesin Afiriki ma.

Min tun nesinnen bë Amadu Tumani Ture ma, o tun ye tanuli sében ye ka nesin a ka baaraw kelenw ma Nizeri Gufereneman maaw ni njogon ce. taamadenwa sira bora dugu minnuw kan, olu file :

Namé, Wagadugu, Bobo Julaso, Kuri, Kucala, san, Segu, Bamako.

+ Faransi Peresidan Koro fatura :

Faransuwa Miteran, n'ale tun ye Faransi jamana Peresidan ye, fatura Paridugu kono ka si to san 79 na. Aye operasiyon fila de ke a ka sata bana in furakeli la : folokera setanburu kalo tile 11 san 1992 ; filanan kera zuluye kalo tile 17 san 1994.

Peresidan Alifa Umaru Konare ni duniya jamana njemogocaman detun bë Faransuwa Miteran suturali kene kan.

+ Farafina jamanaw ka balontan daminera +

Farafina jamanaw ka njogon kunben balontan daminera. Peresidan Nelson Mandela ka jamana kono zanwuye kalo tile 13 san 1996. Kunben folow kuncera cogo min na, olu file :

- 1°) Afiriki di Sidi ni Kameruni kera : 3 ni 0 ye
- 2°) Zanbi ni Alizeri kera : 0 ni 0 ye
- 3°) Kôdiwari ni Gana kera 0 ni 2 ye
- 4°) Misira jamana (Eziputi) ni Angola kera 2 ni 1 ye

5°) Saraliyon ni Burukina Faso kera 2 ni 1 ye

6°) Tinizi ni Mozambiki kera 1 ni 1 ye

7°) Gabon ni Liberiya kera 1 ni 2 ye.

Nin kunben folow kono, bi donnent kera 16 de ye.

+ Kalandenw seginna kalansow la +

Kalandenw tun ye kalancoolo min ke ko sababu k'u ka burusi ko ye, o kuncera tñen temennent n'u ka

nemogoc dankan ka weeble ye.

An bë don min na ko bi, kalanden minnuw tun minera fanga fe, k'u bila sariya ka bolo kan, olu bëe bilara. An bë se ka min fo sa, o ye ko njogonfamu ani njogonlamen kera kalandenw ni jamana njemogow ka sira ye bi.

Seku Umaru
Kuyate ani Boko Keyita.

YELEKO TERICE SABA ...

Jurudon ye jurusara ye.

Jelicékoro ba ka maana kofe, najugu da sera fulaw ma :

- N furuce numanw, bii baro bë Fula kamalen do de ko fo n'a bë weeble ko Fula Yoro.

Fula Yoro ka tilema diyara, f'a ye muso kura furu ; ka tila ka moto san.

Ni mogoc min y'a ninika munna à ye moto san, a b'i kanto :

- Moto bë n sen teliya.

Dondò, Fula Yoro y'i ban a ka misiw kolbsili ma sufè. Ka sinogoc k'i jigi da a ka moto kan.

Misibotile selen, Fulace kamalen y'ik'aka moto kan ka bë baganw segeré. Motoboli senfe, a nana ben ni gon kulu do siratègè to ye. Fula Yoro yerejinitoy'i ke moto nefe ferèn kan. Ofana kera sababu ye k'ale fili ka taa ke duguma paraw ! Binni ma kun Fulace la ; barisa a kirinna fo waati jan. Tuma minna kirin y'a bila, a wulila ka nesinnen to sirayoro minna, a y'o taama fo ka taa bë dugu do kan, ko dugumogow ninikaliw damine :

- Ne ko, aw ma moto kelen taato ye bi wa ?

Moto kelen m'aw ka dugu ceci bi wa ?

Aw ma moto kelen girinto ye aw ka dugu kono bi wa ?

Dugumogoc ninikalenw ye famuya soro Fula Yoro ka ninilaliw la; barisa, maa kelen soro la ka ninika : EE ce ! e ye Fula ye wa walima mogoc ?

Fula Yoro y'i kanto :

- ne ye Fula de ye !

- Ayiwa, Fulace, i binna yoro minna, i taara k'i ka moto to yen.

Waati minna Fulace ye kodon ka bë taa a ka moto nefe, logo ninina do kunkbara ni Sanba ka moto ye k'a b'a tigi nin;

- ee son ce, n ka moto diya !

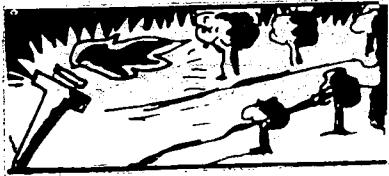
Jama bee yelela Fulace la...

Nin baro in kofe, Sunkalo ni jelikemogoc fana yelela Sanba la, nka, jelikemogoc ko :

- Najugu, ce te muso filan ye, nka a demebaga don.

Ni Ala sonna a ma, an bëna a to nefsé kalamene bë k'o nata la.

Seku Umaru Kuyate.

TAABOLO

Sanbe sanbe

San yelema in na, sanbe sanbe foli ka kan ka ke maliden bëe ye : minnu be jamana kono ani minnub'a kokan. O sanbe sanbe foli nesinnen don kerékerényala mogow ma, minnu be hamni ni malidenw ka netaa ye, n'olu ye jamana dimibô bolow, n'a baaraké senw ye. An kan be aw senekekélaw, baganmaralaw, moni kélaw ani baarakéla wérèw, minnu ye Faso netaa kanujira ukawaleyaw la.

O la sa, an da be se baaraw ma, minnu kéra jamana Republiki sabanan ka ketaw ye kabini a sigi san fo bi.

Hére na siraw jamana kono :

Republiki sabanan ye hére na sira caman waleya Mali jamana kono, o sira damadòw de file :

1) Sisan, kalo o kalo, baarakélaw b'u ka sara soro. Ani fana, fén min ye baarakélaw ka netaa saraw ye, minnutun lajolen bëe kabinisan 1986, olu bëe nénabôra bën ni nögönlamen hukumu kono.

2) Kalanso 373 minnu jora Mali jamana kono k'a ta an kan yéremahorónya tali san na fo bi, kalanso 178 kéra Republiki sabanan fe san saba dörön kono. Republiki fôlo ni filanan olu ka baara faralen nögöñ kan, o ni Republiki sabanan ka san saba baara de be nini kan kanje.

Cémance kalanso n'a be fo o ma ko lise, o duuru de jora jamana kono, san saba in na :

Bamako :

1 - Sebeninkorókin na, lise Mamadou M'Bodji jora yen,
2 - Banankabugu kin na, lise Ibrahima jora,
3 - Dumanzana kin na, lise Fili Dabo Sisoko jora.

Kati :

Lise Manbi Sidibe jora,

NE 4

Kidali :

Lise Atayéri sabanan, o jora yen. Bamako, kalanso wérèw jora ka fara lise Buyagi Fadiga kan ; kalanyoro dôw labenna jamana kono : ENSUP, ENA, ENI, SFP, ESIKA, npogotikiniw ka lise, k'o fara Segu, Marakala, Gawo, Tombukutu, Seware ni Buguni lisew kan.

Walasa kalanso jo kana ke fen gansan ye, burusi dira kalanden körôbaw
ani cémance kalandenw ma ; ka tila ka kalanden 2 140 wérèw fana fara olu kan burusi tilali la.

Fén min ye duguma kalan ye, ka taa san 1992 zuwen kalo la kana bila bila, fén minnu kéra o la, olu file :

- 1 - Kalanso kura 707 de jora,
- 2 - Seginkéra kalanso 1067 de kan,
- 3 - Kalanso némogoyaso 105 de jora,
- 4 - Ji ko sabatira yoro 10 de la,
- 5 - Kalandenw sigilan 45 059 de dilanna,
- 6 - Karamogow ka tabali 1 877 ani sigilan 1 877 de dilanna,
- 7 - Gafe 1 012 719 ani kalanké minenw 3 386 fana de tilara kalandenw ce.

Nin baara kelen kelen bëe nesinnen don kalan sankorotali de ma jamana kono ani karamogow ni kalandenw ka baaraw jiidili u bolo.
Fén wérèw kéra minnu ka kan k'a fo, olu ye kogo keli ye dugumakalansow la, ani négén joli ye u kono.

Baara soro li n'a nasiraw :

Baara soro li ferew tigeli kéré Republiki sabanan kuntileyaba do ye. O sira tige la :

K'a ta san 1992 kana bila san 1994, cakeda min nesinnen be jama nafa baaraw ma, n'a be weele ko Azetipu o sera ka fén minnu ke, olu file :

- 1 - Ka baara di mogo 8 750 ma san o san,
- 2 - Ka waati la baara di mogo 24 000

san o san,

3 - A sera ka hakilijagabo cakeda 100 ka dönniya la sabati,

4 - Ka baarayoro fitini 570 la ko dòn,
5 - Ka baarakéla 1 200 kalan u ka baara la.

Jamana sorodasi cakeda ni zandaraméri cakeda ani polisi cakeda, olu ye demisenni 6416 ta baara la.

Jamana Duwane cakeda ye demisenni 300 ta baara la.

Jamana cakeda min nesinnen be denmisén dipulomu tigiw demeli ma, okera sababu ye ka baara soromogo 2 250 ye, kénéya cakedaw ni kalan cakedaw ani wari la baara cakedaw la.

Poroze min be cakedaw sinsin (PAPME), oni PNUD/BIT ani FARE, olu ye baara di mogo 711 ma.

Mali duguko körôfèw soroyiriwalisira kan :

Dugukolo körôfenw siratigela, baara caman bolodara, walasa jamana soro be se ka taa ne cogo min na :
- mogo 1023 be baara la Sajola sanu boyoro la,

Siyama ye, mogo 200 taara, k'o fara yen baarakélaw kan.

Iziniko o sira kan :

Itema ni komatékisi olu ye baara damina, taagalen nefsé, koori dilan Iziniw be dayelen Kita, Kucala, ani Kinya, k'olu fara Kita tiga tulu dila Izini koro kan.

Farafina golo dilan yoro min togo ko TAMALI o dayelen kéra sababu ye ka baara bolo wérèw di mogo ma.

Nin bëe kofé, Republiki sabanan ye cakeda sigi sen kan, min be jatemine ke baara waleyacogow la Mali kono, walasa cakedaw ni baara ninilaw bëe nimisi ka wasa...

Ni Ala sonna ma, an da be se nin kunnafoni tow ma bo ko wëre kono.

Seku Umaru Kuyate
ani Bobo Keyita.

TULO BE TAA KALANZO...

Dumunifén nafamaw

An bë dumuni caman dun ka soro an t'u nafaw don ; ko sababu k'a dɔnbaliya ye. Nonté, ansigidawla, balofén minnuw bë nənəmaya sankorota ka ca.

An da bëna se damadow ma:

1) Barika bë soro dumunifén minnuw la :

Malo
Kaba
Woson
Bananku
Awoka
Namasa
Timinikala (dɔw b'a weeble ko mankala)

2) Witamini S bë soro dumunifén minnuw la

Manje (dɔw b'a weeble ko papaye)
Pɔmu
Jabibi (dɔw b'a weeble ko anana)
Mangoro
Tamati
Sira fara (dɔw b'a weeble ko sira bɔgɔ)
Witamini s bë mɔgo farikolo

kono jooli barika ani ka tila kajoolikuru (n'a bë weeble ko selili), dilan nogoya. Witamini s deseli farikolo la bëna ni jooli fanga dɔgɔya.

3) Poroteyini bë soro dumunifén minnuw la

Tiga
Zere kissé
Namasa gili
Ku
Hariko wéri
Petipuwa
Nin dumunifén fɔlenw, bë denw mɔdiya, ka tila, ka maakɔrɔw farikolow kənɛya sabati- ko sababu ke poroteyini ye.

4) Witamini A bë soro dumunifén minnuw la

Sira bulu
Woson bulu
Je bulu
Beterawu bulu
Bananku bulu
Shu
Epinari
Karoti
Mangoron mɔlen
Manje mɔlen

Witamine A bë mɔgo ñe de kofɔbarisa, a bë ñekisé deme kɔsɔbe fɔnwye koñumanna. Witamini A deseli farikolo la, o bë se ka fiyen lase mɔgo ma.

5) Nege bë soro dumunifén minnuw la

Jaba kənɛ
Bananku bulu
Woson bulu
Epinari
Rezen jalan
So
Je kissé
Kɔlɔsili : Awb'ijija ka dumuni ninnw ni witamini s dun nɔgɔn fe
Nege bë farikolo finyeko makɔ ñenabɔ, finyé min bë weeble ko ɔkisizén.

Nin kunnafoní bora

RRRPD

A Bayelemana Seku
Umaru Kuyate ni Bobo
Keyita fe

DUGUW N'U SIGIDAW LAMINI

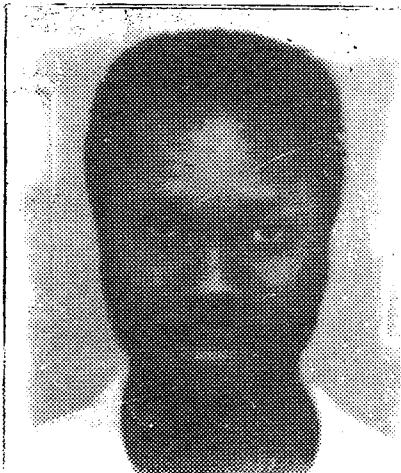

Kalamene sebenni jekulu ka foli

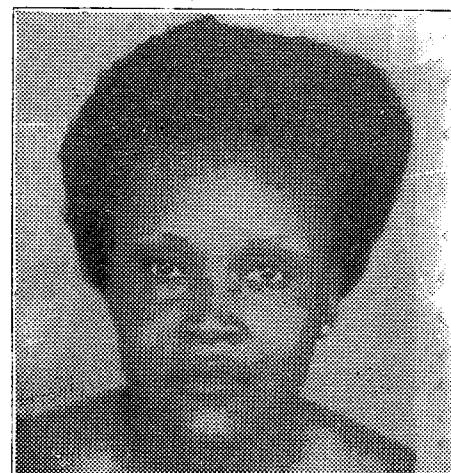
bëe ye.

kalamene sebenni jekulu ka foli
bë duguw ni togodaw sigibagaw

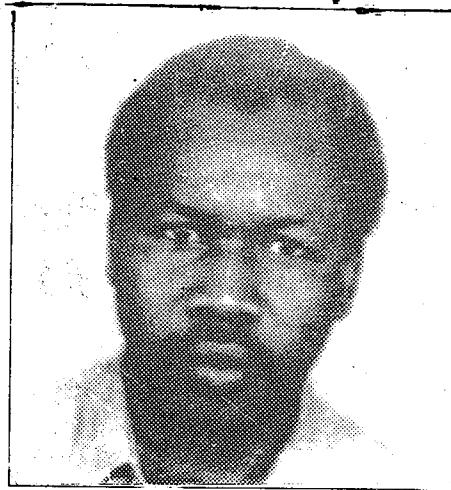
Kalamene boli tun jora a menna.
Nka, an ye sanyelema sukandi

Seku Umaru Kuyate

Kajatu Cawu

Bobo Keyita,

Nele Samake

Kalamene songo :

MALI

Kalo wooro.....	Sefa 150
San kelen.....	Sefa 300
Farafinna	
Kaloworo.....	Sefa 300
San kelen.....	Sefa 600
Demeli sanni (boko-kelen).....	Sefa 100

k'o ke Kalamene boli kura ye.
O la sá, an bë maa jumew ni
maa jumew fo ?
An bë maliden þumanw bëe fo
Minnuw bë bugudaw la,
Minnuw bë togodaw la
Minnuw bë Dugubaw kóñ
N'olu y'an ka dugutiw ye,
N'olu y'an ka musow ye,
N'olu y'an ka animateriw ye,
N'olu y'an ka cebalenw ye.
Aw ni foli ka kan, barisa, þunu te
san soro juru kó.
Aw minnuw y'a nini an fe ko
Kalamene kana tunu,
Aw minnuwy'an deme Kalamene
boli la,
An b'aw, walejumandón.
Kalamene kalanbagaw n'a
lafasabagaw, ni y'aw ka foli ni
tanuli ye san yelema in na

- Jéssenni nemogo :

Seku Umaru Kuyate

- Sebenni jekulu :

Bobo Keyita, Nele Samake,
Kajatu Cawu, Seku Umaru
Kuyate

- Hake bota : 2000

Jurunali lasigiso n'a
dilanyoro : ANIMARE

Buwati 2805 Hipodromo
sira 235

Da 1650 Bamako MALI